

וזה אחד מהם:

דם נבלה — בית שמאי מטהרין, לפי שהדם אינו נחשב כבשר שיטמא כנבלה.⁽³⁾ ובית הלל מטמאין, לפי שהדם נחשב כבשר.

אמר רבי יוסי ברבי יהודה: אף כשטמאו בית הלל, לא טמאו אלא בדם שיש בו רביעית, הואיל ויכול לקרוש ולעמוד על כזית. שכיון שהדם מטמא בתורת בשר, צריך שיהא בו שיעור בשר שמטמא כנבלה. דהיינו כזית.

הרי, שרבי יוסי ברבי יהודה סובר אף הוא כרבי נתן, שרביעית מצטמקת לכזית.

ודחינן: אמר אביי: דלמא לא הוא, אלא יתכן שרבי נתן ורבי יוסי ברבי יהודה אינם מודים זה לזה.

כי עד כאן לא אמר רבי נתן הכא דבעי רביעית כדי שלאחר שיקרש ישאר ממנו כזית [שהרי הוא אמר דכזית יבש סגי להוצאה כי הוא בא מרביעית יין] אלא ביין, דקליש, שהוא דליל בעודו לח, ונפחו גדול. ולכן, כשהוא מתייבש הוא מצטמק ביותר ומגיע עד לכזית.

אבל בדם, דסמיך, ולכן אין נפחו משתנה כל כך כשהוא מתייבש, הרי בשביל להגיע לשיעור של כזית קרוש — לא בעי רביעית לח, אלא אפילו בפחות מרביעית לח נהיה כזית קרוש. ולכן דם נבלות מטמא גם בפחות מרביעית.

ונמצא, שרבי נתן לא סובר כרבי יוסי ברבי יהודה.

אי נמי, עד כאן לא קאמר רבי יוסי ברבי יהודה התם בדם, דכזית דם קרוש סגי ליה ברביעית דם לח, אלא בדם, משום דסמיך, ונפחו מצומצם.

אבל יין, דקליש, כיון שהוא דליל ונפחו גדול, הרי כזית יין קרוש הוי יותר מרביעית לח. כי כדי להגיע לכזית יין יבש צריך יותר מרביעית לח. ומכאן, שרביעית יין לח שנקרשת הרי היא פחותה מכזית.

הילכך, כי מפיק מוציא אפילו פחות מכזית יין קרוש ליחיוב, שהרי יש כאן שיעור של רביעית יין לח, שהוא שיעור ההוצאה ביין, ודלא כרבי נתן.

שנינו במשנה: חלב כדי גמיעה.

איבעיא להו היכי גרסינן? האם כדי גמיעה באל"ף, או כדי גמיעה בעי"ן?

אמר רב נחמן בר יצחק: הרי נאמר "הגמיעני נא מעט מים מכרך", באל"ף.

איבעיא להו: הא דקתני לעיל במתניתין עו-ב "חוך מקליפתן וגרעיניהן", היכי גרסינן: גראינין או גרעינין?

אמר רבא בר עולא: הרי נאמר "ונגרע מערכך" בעי"ן, וגרעינין מלשון גרעון הוא, שזורקין אותם, ונגרעין מתוך האוכל.

תו איבעיא להו: הא דאמרינן [בפסחים עה

בדם, אבל יש בו תורת משקין ומטמא טומאה קלה כמשקה שנגע כנבלה.

3. רש"י מביא שתי דיעות אם בית שמאי מטהרין לגמרי ואפילו מטומאה קלה, או שרק טומאה חמורה, שיטמא אדם כבשר נבלה אין בו